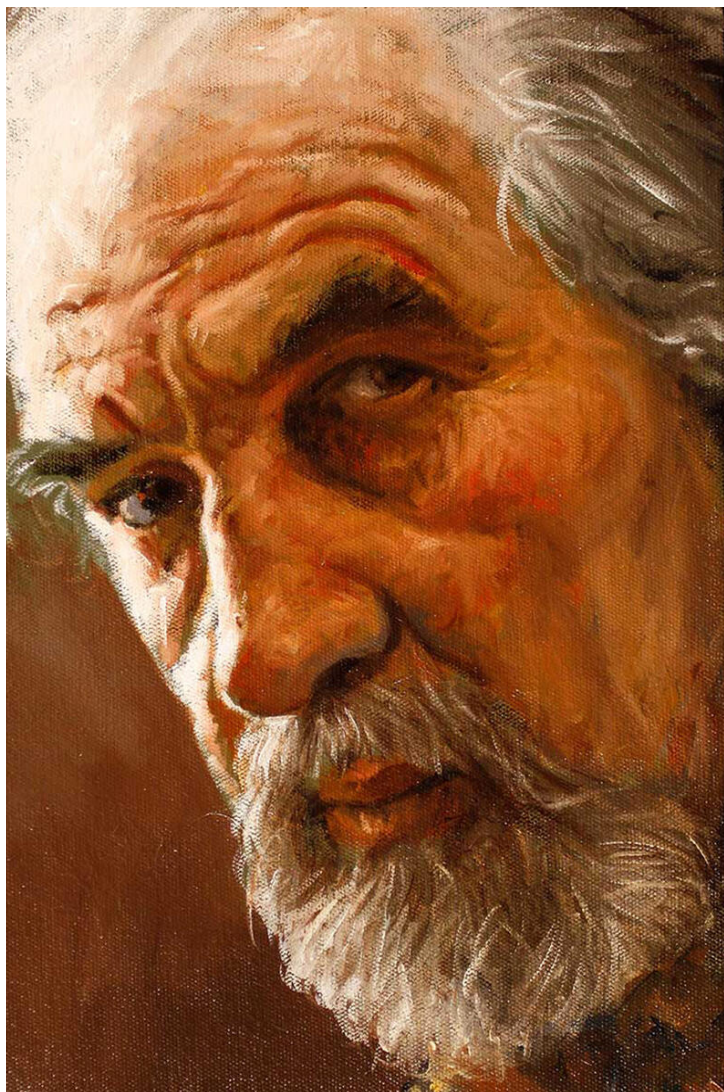

27.3.2025

ימי הזהר

חוסף כלכליסט

"כצייר אין לי ארץ ואין לי עם"

בגיל 80, כשידיו כבר אינן מאפשרות לו לצייר, האמן הבינלאומי ישראל זהר מבקש לתת משמעות לבחירות חייו הלא שגרתיות: הנישואים לחמש נשים וההורות המורכבת לשישה ילדים (ובהם המוזיקאית עלמה זהר) • התחרות עם יענקלה רוטבליט על לבה של אשה, שהסתיימה במשפחתיות מפתיעה • הבוז לקהילת האמנות המקומית שדחתה אותו • האקטיביזם נגד הכיבוש • הבחירה לחיות את רוב חייו בחו"ל • וההבנה שהפסגות האמנותיות שאלהן הגיע, כולל ציור דיוקן הנסיכה דיאנה, לא יקנו לו את ההכרה שהיה זכאי לה בישראל

דיוקן עצמי של זהר (2012). "הרגשתי שאני לא יכול לחיות כאן יותר"

יקיר שגב 27.03.25 09:00

תגיות: [אקטיביזם נגד הכיבוש](#) [האמן ישראל זהר](#) [יענקלה רוטבליט](#) [עלמה זהר](#)

by Taboola

לקבלת הצעה

לקבלת הצעה

זו ההזדמנות שלכם לחסוך בביטוח הרכב

ביטוח רכב 9 | ממומן

אם אתם קוראים את זה, סימן שאתם מחפשים לחסוך בביטוח הרכב

ביטוח ישיר - ביטוח רכב | ממומן

רכשו אלפא רומיאו ג'וניור בסמלת דייזי וקבלו צ'ק על סך 10,000 שקלים!

סמלת | ממומן

כצייר אין לי ארץ ואין לי עם", אומר ישראל זהר. "האמנות מתעלה מעל החלוקה הגיאוגרפית והפוליטית של מדינות. כשאני רואה ציורים של רייפין ברוסיה אני רואה, וכשאני בגרמניה ורואה ציורים של הולביין אני גרמני, ובהולנד כשאני רואה את ורמר אני בוודאי הולנדי. הטריטוריה שלי היא האמנות, וכל מי שחי בה הוא אח קרוב שלי. איפה הוא חי ומאיפה הוא בא ולאן הוא הולך — כל אלו לא רלוונטיים עבורי או עבור עולם היצירה האנושי".

זהר (80) הוא צייר פיגורטיבי ישראלי שעזב ללונדון כבר לפני 38 שנה, ומציג תחת הכינוי Zohar. הוא מצייר בסגנון הריאליסטי הקלאסי, בשיטות ציור עתיקות של הרנסנס והבארוק מהמאות ה־16 וה־17, ומתנגד לאמנות מודרנית.

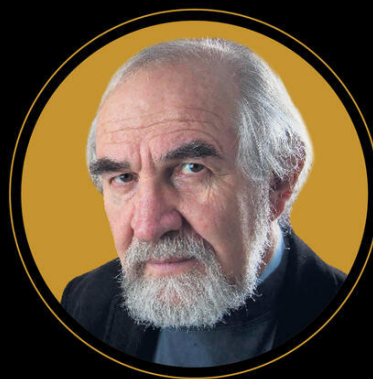
באירופה הוא זכה להצלחה, הציג באכסניות נחשבות כגון גראנד פאלה בפריז ומוזיאון מסדאך בהאג, וצייר דיוקנאות של בני האצולה הבריטית, ובראשם הנסיכה דיאנה. לכן זה מפתיע לגלות שבארץ הוא כמעט אנונימי. למעט יצירה אחת שנרכשה למוזיאון ישראל, אין לו זכר בחללי התצוגה המקומיים. שמו אינו מופיע בספרי ההיסטוריה המקומית של האמנות. אפילו ערך ויקיפדיה בעברית אין לו.

ואולי זה לא מפתיע בהתחשב בכך שסיפור חייו של זהר הוא סיפור של עוף מוזר, אדם עם כישרון יוצא דופן ואופי בלתי מתפשר, מתריס לא פעם, שנפלט מעוד ועוד מסגרות, אך המשיך לחפש אחר מקום שבו יוכל להרגיש בבית: מילדותו בקזחסטן כבן לניצולי שואה, דרך ההתבגרות כעליו חריג ביישוב נשר, קשיי ההיקלטות בסצנת האמנות המקומית והנישואים לחמש נשים שונות (ובהן אורנה זהר, אמה של הזמרת עלמה זהר, שעזבה אותו לטובת חברו יענקל'ה רוטבליט) ועד ההגירה מישראל וההמצאה העצמית מחדש בבריטניה: "בשלב מסוים הרגשתי שאני לא יכול לחיות כאן יותר — גם כי רציתי לברוח מישראל הכובשת וגם כי הרגשתי שהארץ כבר קטנה עליי".

מארמונות מלוכה למחסומים בגבול היצירות הבולטות של זהר

הדיוקן הרשמי של הנסיכה דיאנה (1990).
הסקיצות נמכרו לצדקה

"The Border Guard" (2017)
מתוך סדרת הציורים הפלסטיניים

מחווה ל"מוזגת החלב" (1996) שהוצגה
מול הרטרנספקטיבה לוורמר בהאג

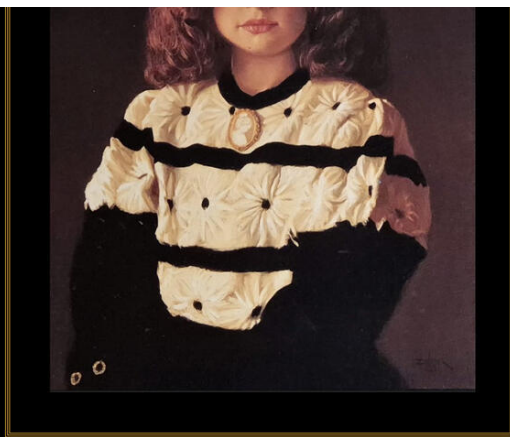

"The Honourable Society of the Middle Temple"
(שופטי בית המשפט העליון בבריטניה, 2006)

מחווה לוורמר - "שיעור המוזיקה 2" (1994)
באדיבות תירוש מכירות פומביות הרצליה

"דיוקן עלמה זהר" (בגיל 8, 1985)

"אורנה רוקמת" (1975)

"בוודאי. אבי, חיים זיגבאום, היה שחקן תיאטרון ששיחק בוורשה במחזות של צ'כוב ושייקספיר ביידיש. הוא היה אדם מאוד רוחני ותרבותי ותמיד כיוון אותי למקומות האלה. ומכיוון שגרנו במקום מאוד קטן, מהר מאוד נחשבתי לצייר המקומי, וכל הסביבה עודדה אותי."

"בגיל 12 פגשתי בצייר אברהם ישכיל מחיפה, שלימד בסטודיו קורסים לילדים ומבוגרים. הוא היה מורה אמיתי, שפתח לי את הראש בשאלות כמו למה הציור מתכוון ולמה מתכוונים כשמדברים על אמנות. ואחרי זמן קצר בקבוצת הילדים הוא לקח אותי הצדה ואמר 'שמע, אתה קצת מוריד את המורל, אני רוצה להעביר אותך למבוגרים'. כבר אז כולם הסתכלו עליי כמי שיהיה אמן בעתיד."

בשנת 1962 התגייס זהר לחיל המודיעין, ולאחר מלחמת ששת הימים נרשם ללימודי אמנות בבצלאל בירושלים. "למדתי שם אצל מורים דגולים שהפכו לחברים — יוסף הירש, יצחק פונץ, אברהם אופק, דן הופנר ואביגדור פוסק, אנשים מיוחדים מאוד מבחינת הערכים האמנותיים, הראייה ההיסטורית, הפוליטית והאנושית. אבל הסטודנטים התחלקו לשניים: היתה קבוצה קטנה של בעלי כשרון שידעו לצייר, ואילו היתר — עד היום אני לא מבין איך אדם שמעולם לא צייר או התעניין באמנות, פתאום קם בבוקר ומחליט להיות אמן, ובבצלאל מקבלים אותו בלי שום הכנה. ובסופו של דבר, חלק מהלא־מוכשרים האלה הפכו להיות המובילים באמנות בישראל."

בבצלאל החלה המשיכה של זהר לציור קלאסי, אבל לא היה מי שילמד את התחום, כך שהוא נאלץ להסתפק בקריאה על מסורות הציור הקלאסיות מספרים בגרמנית, שבה התמצא רק מעט. פריצת הדרך האמנותית שלו חלה כשהאמן הווינאי ארנסט פוקס, מבכירי הזרם הריאליסטי־פנטסטי בעולם, הגיע ללמד בישראל בתמיכת קרן אמריקה־ישראל, וחשף בפני זהר את שיטות העבודה של הרנסנס וימי הביניים. בין השניים נקשרו יחסי קירבה ופוקס אף הזמין את זהר לשמש אסיסטנט שלו בציור "הסעודה האחרונה", שעליו עבד בכנסיית דורמיציון בירושלים.

"ללמוד אצל ארנסט פוקס היה כמו להיכנס אל מאחורי בית המרקחת, אל מאחורי הקלעים של האמנות", אומר זהר. "אלו סודות אלכימיים ממש, ופוקס ידע אותם באופן הכי מקצועי. הוא היה אדם תרבותי, נחמד ובעל ידע עצום, ולכן היתה לי בעיה אחת גדולה איתו — כאמן הוא היה ממש גרוע. למרות כל ההערצה והאהבה כלפיו, היתה לי ביקורת קשה על הציורים שלו. הטכניקה היתה מעולה, אבל הציורים פשוט לא טובים, הוא לא הבין שום דבר בקומפוזיציה, והנושאים שלו היו סוריאליסטיים, מהסוג שתיעבתי עוד כילד."

זהר השתקע ביצירה ריאליסטית קלאסית בהשפעה ברורה של יאן ורמר, רב האמן ההולנדי מהמאה ה־17, שצייר קלאסיקות כגון "נערה עם עגיל פנינה", "מוזגת החלב" ו"אשה קוראת מכתב". בסטודיו הירושלמי שלו זהר צייר ציורים קטנים, אינטימיים ומלוטשים, שמהם נותר תיעוד מועט.

ברפרודוקציות רואים ציורים של בני משפחה, טבע דומם וחדרי הבית, שמוארים באור מסתורי, חרישי ומוזהב. "הגילוי של זמר היה כמו לקבל פטיש על הראש", הוא מספר.

הבעיה היחידה של זמר היתה שבאותה התקופה בישראל הסגנון הזה נחשב מיושן. האמנות המקומית נטתה אז לכיוונים מושגיים ורעיוניים — דבר שהקשה עליו להשתלב בתערוכות בגלריות ובמוזיאונים. לדבריו, "מבקר האמנות, האוצרים וההיסטוריונים היו מאוד תקיפים וממש כפו את העמדה האמנותית הזו. יונה פישר, למשל, שהיה אוצר האמנות הישראלית במוזיאון ישראל, היה בעל כוח רב ויכל לקבוע לכולם מה תקף ואמנותי. וכך לציירים כמוני, הריאליסטיים, כמעט שלא היה שום סיכוי להציג במוזיאון. היו אנשים שממש עבדו בלהרוס לנו את הסיכויים להצליח, ככל שהם יכלו. זו היתה קריסה קשה עבורנו".

ההישג הראשון של זמר היה בשנת 1970, כשהציג לראשונה תערוכת יחיד בגלריה אהובה דורון בתל אביב. באותה שנה הוא גם פגש בשרה קישון, אשתו של אפרים קישון, שהיתה בעלת גלריה בתל אביב והתאהבה ביצירה שלו. "היא לקחה אותי תחת חסותה ואיפשרה לי לעבוד בשקט, בלי לחץ, בלי לדאוג מבחינה כלכלית. היא היתה לי כמו אמא מאמצת, וגם אפרים נתן לי גב. היא איפשרה לי להתמסר לעבודת הקודש של הציור".

לבסוף ההכרה הגיעה לזמר כשיצא מגבולות הארץ, והחל להציג בתערוכות קבוצתיות בדיסלדורף ובבאזל בשנים 1973–1976. "אנשים כמוני זקוקים להיות במקום שבו האמנות הקלאסית מתקיימת", הוא מסביר.

"הנסיכה דיאנה היתה חברותית אבל ביישנית. חשתי באי הנוחות שלה גם כשישבה מולי לציור. היה מאוד קשה לקבוע איתה, וצחקתי שעם לוח הזמנים שלה אסיים כשתהיה בת 50. עשיתי 12 סקיצות, ואת כולן, מלבד אחת, היא מכרה לצדקה בסכומי עתק"

י"ש מצליחנים שלא עושים דבר"

בשנת 1986 זמר החליט לעזוב את ישראל וללונדון. "מאז מלחמת ששת הימים הייתי פעיל מאוד בתנועות שונות נגד הכיבוש. איש לא שיער אז שהכיבוש יימשך 60 שנה ויותר. היה ברור לכולם שזה רק אמצעי כדי לגמור את המלחמות עם הערבים. אבל בתוך זמן קצר הבנו שישנם כוחות שלא יהיו מוכנים לוותר על השטחים. ולי אישית היה ברור שפרופ' ישעיהו לייבוויץ' צודק, שהחברה הישראלית תעבור תהליך התבהמות ככל שהכיבוש יימשך, ושאלם הוא לא ייפסק יהיה אסון גדול.

"אבא שלי נהג לומר שבארץ תמיד נואמים נאומים חוצבי להבות על כך שהלקח של השואה הוא שלעולם לא נהיה קורבנות, אבל בעצם הלקח הפוך — שלעולם אנחנו לא נהיה נאצים. זה היה המוסטו בשבילי כל החיים, ואז ראיתי איך ישראל מתקדמת לכיוון הזה, הופכת יותר ויותר גרועה מבחינת היחס שלה לבני אדם אחרים. עד שבשלב מסוים הרגשתי שאני חייב לצאת החוצה".

למה דווקא לאנגליה?

"באותה התקופה הייתי טס באופן די קבוע חמש־שש פעמים בשנה לאירופה. ואנגליה היתה הבחירה הפשוטה כי היו לי שם משפחה וחברים וכי אני לא דובר צרפתית או הולנדית. גרמנית אני כן מדבר קצת, אבל לחזור לשם לא היתה אופציה".

היתה לך עבודה מובטחת בלונדון?

"אני אומר את זה בחיוך קטן, אבל ישנם שני סוגי מצליחנים. אלו שעובדים מהבוקר עד הערב, יוצרים קשרים ויושבים על הטלפון והמחשב, ואלו שלא עושים דבר. כשהגענו ללונדון, אשתי דאג וונדי ואני, הבאנו שתי מזוודות וארבעה ילדים. אומנם היה לי שם פטרון שתמך בי, אבל היינו צריכים

לחפש גלריה שאעבוד איתה. וונדי לקחה תיקיית עבודות ועברה מגלריה לגלריה, וכולם שלחו אותה לרוי מיילס, שהיה מין דונלד טראמפ כזה של עולם האמנות, קשוח עם המון כסף. ואכן התערוכות שהצגתי במוזיאון פונד־הרץ (מוזה לאטינה) בז'נבה ב־1987 וכעבור שנתיים בגלריה שלו בלונדון היו הצלחות עצומות".

בלונדון זהר היה יכול להתמקד בציורים ריאליסטיים קלאסיים של עירום, טבע דומם וסצנות יהודיות היסטוריות. תחום נוסף שהתמחה בו היה דיוקנאות רשמיים, שהזמינו ממנו בני אצולה, שחקנים ושופטי בית המשפט העליון. בעקבות הצלחתו הוא קיבל הזמנה רשמית לצייר את הנסיכה דיאנה — הדיוקן הושלם ב־1990, כשהנסיכה היתה בת 28, וכיום הוא חלק מהאוסף המלכותי הבריטי.

כיצד הגיעה אליך הנסיכה דיאנה?

"יום אחד מיילס צלצל אליי וביקש שאבוא לפגוש שני ג'נטלמנים צעירים. הם הציגו את עצמם כקצינים בחיל הפרשים המלכותי, וביקשו שאצייר את ה־commander שלהם. חשבתי שמדובר באיזה גנרל, אבל במהרה התברר שהמפקדת של הגדודים ה־13 וה־18 בחיל שלהם, במסורת של בית המלוכה האנגלי, היא הנסיכה דיאנה".

איך היתה העבודה מולה?

"היא היתה מאוד נחמדה וחברותית, אבל גם ביישנית. היה לה קשה שכל החיים מסתכלים עליה ומודדים אותה, והרגשתי את אי הנוחות שלה גם כשישבה מולי לציור. קודם כל, היה מאוד קשה לקבוע איתה פגישות עבודה על הציור, כי היא יכלה להיפגש איתי בסך הכל פעם־פעמיים בשנה. אמרתי למזכירה שלה בצחוק שלפי לוח הזמנים הזה אני אסיים את הציור כשהיא תהיה בת 50. לכן כשהגעתי לבסוף לפגישה איתה בארמון קנזינגטון החלטתי לעשות כמה שיותר סקיצות איתה מהתרשמות ישירה. הצלם שנהגתי לעבוד איתו צילם אותה מכל הזוויות, כי היה לי ברור שאיאלץ לצייר אותה מהתצלומים. אני חושב שעשיתי באותו היום 12 סקיצות. את כולן, מלבד אחת ששמרתי לעצמי, דיאנה ביקשה שאתן לה למכירה לצדקה. הן נמכרו בסכומי כסף עצומים, אבל לא ראיתי מזה גרוש".

אחד משיאי הקריירה של זהר הגיע ב־1996: מוזיאון מאוריצהאוז בהאג אירח את הרטרוספקטיבה הגדולה של ורמר, שאיגדה את רוב עבודותיו המועטות מרחבי העולם. המוזיאון הסמוך, פנורמה מסדאך, הזמין את זהר להציג מחווה משלו לוורמר עם יצירות מקוריות שלו שמתכתבות עם יצירות איקוניות של גיבורו.

ב־2017 החליט זהר ליצור סדרה החורגת לחלוטין מעבודותיו הקלאסיות, וצייר על פי תצלומים סצנות קשות ושוברות לב המתארות את חיי הפלסטינים תחת הכיבוש הישראלי. הסדרה נדדה בערים שונות באנגליה, וכעת מוצגת באירלנד.

מה הוביל אותך לצייר את הסדרה?

"הבעיה הפלסטינית תקועה לי כמו סכין בלב. במשך זמן רב חיפשתי את הדרך לצייר את זה, אבל לא רציתי לעשות סימבוליקה או לעשות את ה'גרניקה', אלא משהו אחר. לפני שמונה שנים ראיתי צילום של אשה ערבייה ליד אוהל, ופתאום היה לי ברור איך אעשה זאת. כמובן חומר צילומי על הפלסטינים יש באלפים, אבל הייתי צריך לבחור משהו שיהיה בטעם טוב. לעשות ציורים זולים ובנאליים של ההתנהגות הברוטלית של החיילים הישראלים ושל הטרנדיה הפלסטינית — את זה המצלמות עושות יותר טוב. אני חיפשתי בתצלומים דימויים שיש בהם רומנטיקה אמנותית, משהו שהוא לא יריקה בפרצוף, אלא פשוט סבל אמיתי של בני אדם.

"הבעיה היתה שאז החלו ליפול עליי כל תחלואי הזיקנה: התחלתי לאבד את הראייה, והופיעו סימנים ראשונים לפרקינסון. הבנתי שאני חייב לגמור את הסדרה במהירות לפני שאיאלץ להפסיק לצייר. ובאמת, הציורים האחרונים בסדרה כבר לא היו כל כך טובים. יש ציור של שלושה חיילים שתופסים ילד, שאותו כבר לא יכולתי לצייר, הידיים לא עבדו.

"למרות זאת אני יכול לומר על הסדרה שזו הפעם הראשונה בחיי שבה הייתי גאה ביצירה שלי. בדרך כלל אני תמיד נשאר עם סימני שאלה לגבי איכות התמונה, המשמעות שלה והעומק שלה, וכל ציור טוב משאיר אחריו סימני שאלה. כאן ידעתי שאני לא מתעסק בשאלות אמנותיות אלא באנושיות, שאני מייצג את הבעיה האנושית באופן הכי כן".

חשבת להציג את הציורים גם בישראל?

"עלה רעיון כזה, אבל חששתי להפוך לעלה תאנה שהממשלה הפשיסטית תתנאה בו, כשהיא אומרת 'אנחנו הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון'. כיום אני גם לא יודע אם היה אפשר בקלות להציג את הציורים בישראל, אבל זה גם לא חשוב לי כל כך. החברה הישראלית יודעת היטב מה קורה בשטחים, ולא צריכה אותי בשביל זה. אין לי גם שום אשליה לגביה — יש בה כל כך הרבה אנשים עם דם על הידיים שבכלל לא מבינים את מה שהם עושים. אני כל כך מזועזע ממה שישראל עושה, כל כך מתבייש".

"צריך לומר בכנות: הילדים שלי קיבלו הרבה אמנות, אבל דבר אחד הם לא כל כך קיבלו – תשומת הלב שילדים אחרים כן מקבלים. הם חיו בעולם של אנשים די סגורים, שלא היו להם תמיד סבלנות וזמן. נתנו להם מה שהיה לנו לתת, אבל הם לא היו מרכז חיינו"

קראו עוד ב"מוסף כלכליסט":

- שבוע עם מאות האלפים שחזרו לרחובות בגשם, תחת סילוני המכתזיות ומול אגרופי השוטרים, בימים הקריטיים ביותר להישרדות הדמוקרטיה
- פארק הגלישה הראשון בארץ מציע בועה צלולה של 170 מיליון שקל
- המתקפה על המדע מסיגה את האנושות לאחור

"נלחמתי שנתיים על אהבתה"

זהר חי כיום בלונדון עם אשתו החמישית גאלה. יש לו שישה ילדים משלוש נשים שונות: מרות, אשתו הראשונה, נולד יובל (57), "איש רנסנס, שעוסק בהיסטוריה, ספרות ומוזיקה", לדברי זהר; מאשתו השנייה אורנה, פסיכואנליטיקאית ומורה לספרות, נולדו קינן (50), כיום סופר שגר באיטליה, ועלמה (48), זמרת וסופרת ילדים מוערכת; ומאשתו השלישית וונדי, כנרת ומוזיקאית, נולדו לו התאומים יותם (41), צייר, ונדב, עורך סרטים ואמן אפקטים לקולנוע, ובן הזקונים מתן (35), דיג'יי ומפיק מוזיקלי מצליח שפועל תחת שם הבמה Mat Zo ואף היה מועמד לפרס גראמי.

"כל הילדים שלי נעשו אמנים", אומר זהר. "נראה שלא היתה להם ברירה אחרת, כי כשילד גדל בבית שיש בו כל כך הרבה ספרים, כל כך הרבה מוזיקה וכל כך הרבה ציור, מה יעשה ממנו? רואה חשבון?".

היה ברור מילדות שעלמה, למשל, תהיה אמנית?

"בהחלט. מגיל 6 היא כתבה שירה והיתה תופעת טבע ממש. ציירתי דיוקן שלה כילדה, שבו היא לבושה כמו נסיכה מהרנסנס, אבל זה לא היה העיצוב שלי — ככה היא התלבשה אז. אלו תמיד היו הבחירות שלה, כבר כילדה".

"לאבא שלי יש ילד בכל נמל", סיפרה עלמה בריאיון לכאן 11 ב־2022. "ההורים שלי היו אנשים מאוד סוערים, והם לא טרחו בכלל להירגע". ואכן, הזוגיות של זהר עם אורנה, אמה של עלמה, היתה

זוהר ורוטבליט. "יענקל'ה לא היה הראשון שהתאהב באורנה, אבל היה לו מספיק קסם כדי שיתאהבו בו בחזרה. לא יכולתי לגבור עליו" (צילום: אלכס קולומובסקי)

סוערת במיוחד. "היא היתה אשה מאוד מיוחדת. עבור כל מי שהכיר אותה היא היתה אירוע היסטורי", הוא מספר כעת.

אך הנישואים שלהם קיבלו תפנית מפתיעה כשהפזמונאי יענקל'ה רוטבליט עבר לירושלים, שבה גרו בני הזוג. "רוטבליט היה חבר שלי מגיל הנעורים בחיפה. נפגשנו בתנועת 'השומר הצעיר' ושמרנו על קשר במשך שנים, כך שכשהוא עבר לירושלים כמובן הזמנתי אותו להיות אצלי בבית".

המפגש עם רוטבליט התגלגל לרומן בינו לבין אורנה, שהביא לפירוק הנישואים. "זה היה מאוד טראומטי", אומר זוהר. "יענקל'ה לא היה הראשון שהתאהב בה כמובן, אבל היה לו מספיק קסם כדי שיתאהבו בו בחזרה. נלחמתי שנתיים על אהבתה, ולא יכולתי לגבור עליו".

רוטבליט ואורנה הביאו לעולם יחד עוד שלושה ילדים, והזוגיות שלהם נמשכה עד מותה של אורנה מ־ALS ב־1998. בין השאר רוטבליט כתב

עליה את שיריו המפורסמים "דרכנו" (שביצע במקור דני בסן וחודש בידי שרית וינו אלעד וחני פירסטנברג) ו"דברים שרציתי לומר" שביצע יהודה פוליקר. "לאחר הפרידה מאורנה נישאתי לוונדי, והפכנו למין משפחה אחת גדולה, שעשויה משתי משפחות", מספר זוהר.

ב־2022 זוהר ועלמה שיתפו פעולה ב"תיבת הצבעים" — ספר ילדים שהיא כתבה והוא אייר. עלמה תיארה אותו כ"סיפור על צייר וילדה, שאין להם בית גדול או כסף רב, אבל יש להם דברים יקרים הרבה יותר — דמיון, יצירתיות, תעוזה ובעיקר אהבה... ואולי יותר מהכל זהו סיפור על הורות, עליו ועל אבא שלי, שהפך את ילדותי למסע צבעוני ומלא דמיון".

איך נולד הפרויקט? הוא מאוד לא אופייני לך.

"עלמה רצתה המון זמן שנעשה ספר יחד, אבל אני לא ראיתי את עצמי כמאייר — לא היו לי רעיונות, ולא הצלחתי לראות את הציורים בראש. ואז יום אחד, בתקופת הקורונה, היא פרסמה פוסט בפייסבוק שבו סיפרה שהיא ואני הולכים לעשות ספר. אמרתי לה: 'מה את עושה לי?', והיא פשוט אמרה לי: 'אבא, שב לצייר'. אני חושב שעל כל הסדרה עבדתי אולי שבועיים, הדברים יצאו אחד אחרי השני, וכשסיימתי, עלמה אמרה: 'אוי, עכשיו אני צריכה לכתוב את הסיפור'".

תהליך העבודה של השניים היה הפוך לכתיבה קלאסית של ספר ילדים: קודם זוהר צייר סצנות אמיתיות מהילדות של עלמה, ואז היא נדרשה לפשפש בזיכרון ולכתוב סיפור על הבסיס שלו. "הכל נעשה כמו איזה זיכרון חם מהילדות, סגירת מעגל משפחתית. ציירתי את הציורים בגואש ואני אוהב אותם אהבת נפש".

איזה מין אבא היית?

"צריך לומר בכנות: הילדים שלי קיבלו הרבה אמנות, אבל דבר אחד הם לא כל כך קיבלו — וזו תשומת הלב שילדים אחרים כן מקבלים. הילדים שלנו חיו בתוך עולם של אנשים די סגורים, שלא היו להם תמיד סבלנות וזמן לילדים שלהם, ושלא מתרועע עם צילומים של הילדים בארנק, אלא עסוקים בבעיות אחרות.

חוסף כלכליסט כל הכתבות <<<<<<<<